

VERTELCYCLUS WEEK 10: DE BOERDERIJ

VERSIE 1 (16-2-2015)

BOEKEN:

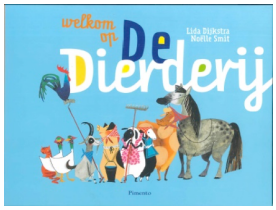

Titel: Welkom op de dierderij
Auteur: L. Dijkstra & N. Smit
Jaartal: 2010
Uitgeverij: Pimento

Dit verhaal is lang, maar ook vlot geschreven. Je kan de tekst grotendeels behouden.

➢ WERELDWOORDEN:

Melken: Als je een koe melkt, dan haal je de melk uit de uier. Je kan met de hand melken of met een machine.

De wei: De wei is een veld met gras. Vaak staan er dieren in de wei.

Het voer: Het voer is eten dat we aan dieren geven.

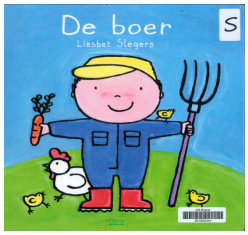

Titel: De boer
Auteur: L. Slegers
Jaartal: 2012
Uitgeverij: Clavis

➢ WERELDWOORDEN:

De mest: De mest is de kaka van dieren. de boer gaat de mest over het veld strooien om zo de planten beter te laten groeien.

De stal: De stal is een huis voor de boerderijdieren, waar ze kunnen schuilen, eten en slapen. (Soms gebruikt de boer zijn stal ook om materiaal of gereedschap te bewaren.)

Het hooi: Het hooi is heel droog gras. Sommige dieren eten hooi.

VOORBEREIDING:

- Pas de teksten aan waar nodig.
- Kleef post-itnotes met de definities van de doelwoorden op de bladzijden waarop die doelwoorden in de tekst staan. Zo vergeet je er later geen aandacht aan te besteden tijdens het vertellen. Je kan ook post-itnotes in het verhaal kleven met daarop de vragen die je aan de kleuters zeker wil stellen tijdens het lezen.
- Zoek op welke prenten de doelwoorden afgebeeld staan. Gebruik deze prenten op dag 2/4 wanneer de kleuters de magische woorden op de prenten moeten zoeken.

DAG 1: HET THEMA TOT LEVEN BRENGEN

Activeer de voorkennis van de kleuters rond het thema 'de boer' reeds in een eerdere activiteit.
Enkele opties:

- De boerderijdieren in de klas zitten met hun handen in het haar: de boer is ziek. Wie zal het werk nu doen? De kleuters zoeken een antwoord op de vraag hoe ze de boer kunnen helpen. (Het is fijn om vervolgens deze taken in de diverse hoeken te verwerken. De kleuters kunnen misschien een boerderijdiploma halen op het einde van het thema.)

- De kleuters mogen van thuis uit knuffels van boerderijdieren meenemen. Je kan de twee boeken gebruiken om te zien over welke dieren het gaat.

DAG 1: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten 'Welkom op de dierderij
- ✓ Doosje met magische woorden
- ✓ Prenten van de magische woorden (54 Melken, 55 De wei, 56 Het voer)

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP:	13 min
1. MOTIVATIE	3 min
FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN	
Introductie **magische doos** met prenten van de twee magische woorden van de dag. Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prenten: zie vragen achterop	

prent. Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters.
Hang de prenten op.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Verhaal: kaft, titel en auteur

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag wat de dieren in dit boek allemaal zullen doen. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN 7 min

Luisteropdracht
Voorspelvragen, bijvoorbeeld:
- Waarom zingt de boer vandaag geen lied? Wat zou er gebeurd zijn?
- Wat denk je dat de dieren willen/kunnen doen?
- Wat zouden de ganzen/de koe/xx doen?
- Wat zal er gebeuren als de boer weer genezen is?

Het verhaal is simpel. De tekst op rijm is soms wel moeilijk, maar de prenten verduidelijken heel veel. Duid op de prenten aan wat er gebeurt.

VERWERKING 3 min

FASE 1: TWEE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

1. Wat doen de dieren? *Ze doen al het werk. Melken. Voeren. Het gras maaien. Enz.*
2. Wat is er aan de hand met boer Jansen? *Boer Jansen is ziek.*

! Als ondersteuning bij **de eerste vraag** kan je door de prenten bladeren.

FASE 2: UITGEBREIDE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN

Herhaal voor elk magisch woord met behulp van de prenten de definities, stel eenvoudige vragen, en verbind het woord met het boek.

Sluit af met een gesprek rond de eigen ervaringen bij een of meerdere magische woorden.

DAG 2: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Welkom op de dierderij'
- ✓ Prenten van de magische woorden (54, 55, 56)
- ✓ Prenten 10.1-10.10 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters. Het sorteerspelletje op het einde kan nadien nogmaals gespeeld worden met de volledige groep.

VERLOOP:	19 min
1. MOTIVATIE	5 min
FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISSCHE WOORDEN	
De ko toont de prenten van de drie magische woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie tekst op prenten.	
FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET VERHAAL	
De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten van het verhaal. Bespreek wat er gebeurt (hang hier een post-itnote).	
FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAAG	
De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden: Hoe voelen de dieren zich in het verhaal? Boos, blij, verdrietig, bang? (De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)	

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAAG 8 min

! De ko kan tijdens het vertellen reeds aandacht schenken aan de gevoelens van de dieren tijdens de verschillende gebeurtenissen.
Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen

VERWERKING 6 min

FASE 1: UITDAGENDE VRAAG OVER HET VERHAAL

De ko stelt volgende inzichtsvraag bij de prent op blz. 7-9 (de dieren aan het bed van de boer):

1. Hoe voelen de dieren zich hier (nu boer Jansen ziek is)? *Ze zijn ongerust, want er is niemand om voor hen te zorgen. Ze zijn boos, want ze willen niet werken.*

De ko stelt volgende inzichtsvraag bij de prent op blz. 21 (de boer vertrekt op vakantie met de auto):

1. Hoe voelen de dieren zich hier (nu boer Jansen op vakantie vertrekt)? *Ze zijn blij. Ze vinden het niet erg. Ze kunnen hun plan trekken.*

DAG 2: HET SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magische woorden (54, 55, 56)
- ✓ Prenten 10.1-10.10 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

DAG 3: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'de boer'
- ✓ Prenten van de magisch woorden van de week (54 Melken, 55 De wei, 56 Het voer, 57 de mest, 58 de stal, 59 het hooi)

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP:	17 min
1. MOTIVATIE	3 min
FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN	
Introductie **magische doos** met prenten van de drie magische woorden van de dag. Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prent: zie vragen achterop prent. Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters. Hang de prenten op.	
FASE 2: BOEKSNUFFELEN	
Informatief boek: genre, kaft, titel en auteur.	
FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT	
Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen. Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag welke machines de boer gebruikt voor zijn werk. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.	

INFOBOEK MET VOORSPELVRAGEN — 7 MIN

Luisteropdracht
Voorspelvragen, bijvoorbeeld:
- Wat heeft de boer nodig? (terwijl de prent met gereedschap al zichtbaar is)
- Wat doet de boer nog om de koeien te verzorgen?
- Wat zou de boer met de koeienvlaaien doen?
- Wat zou de boer doen met het hooi/de stro?

VERWERKING — 7 min

FASE 1: EEN EENVOUDIGE VRAAG OVER HET VERHAAL

Ko: 'Nu hebben we veel bijgeleerd over de boer.'

1. 'Welke machines gebruikt de boer voor zijn werk?' *Een traktor. Een melkmachine. Een oogstmachine. Een zaaimachine.*

! Blader door het boek om de kleuters te ondersteunen. Het antwoord hoeft niet helemaal volledig te zijn!

FASE 2: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCH WOORDEN

Voor elk magisch woord doe je het volgende:
- de definitie herhalen
- een link leggen met het verhaal
- eenvoudige vragen stellen

Achterop de prenten vind je de vragen. Hou de ervaringsvragen voor het laatste, en stel ze voor de drie foto's tegelijkertijd.

FASE 3: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN 'MELKEN', 'DE WEI', 'HET VOER' OP DE PRENTEN

Neem de foto's van de magische woorden bij het boek 'de dierderij' erbij: 54 Melken, 55 De wei, 56. Zoek samen met de kleuters waar deze woorden zijn afgebeeld in het boek 'de boer'.:

DAG 4: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'de boer'
- ✓ Prenten van de magisch woorden (*57, 58, 59)*
- ✓

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 19 min

1. MOTIVATIE 5 min

FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCH WOORDEN

De ko toont de prenten van de drie magisch woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie tekst op prenten.

FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET BOEK

De ko neemt het boek erbij.
De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten uit het verhaal.
Bespreek wat er gebeurt. (Plak een post-itnote op deze prenten.)

FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAAG

De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden:
Waar komt het eten van de koeien vandaan?
(De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAAG 8 min

! Benadruk wat **nieuw** is in het boek: wat de kleuters nog niet wisten! De kleuters moeten ook echt iets bijleren uit het boek. Besteed meer aandacht aan het voer van de koeien.

Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen.

VERWERKING	6 min
FASE 1: INZICHTSVRAGEN OVER HET VERHAAL	
De ko stelt twee inzichtsvragen: 1. 'Wat eten de koeien als voer?' *Gras. Hooi. Mais (Korrels.)* 2. 'Waar komen het hooi en de mais vandaan? Koopt de boer dat in de winkel?' *Hooi is gedroogd gras. Het groeide op de wei. Mais komt van het veld.* Zoek samen met de kleuters de prenten op waarop het hooi en het mais worden verwerkt.	

DAG 4: SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magisch woorden (*57, 58, 59)*
- ✓ Prenten 10.11 - 10.17 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

DAG 5: DE BOEKEN VERGELIJKEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Transfer van de magisch woorden en de bijhorende concepten naar een andere context (Het andere boek - een Drama-verhaal)
- ✓ De magisch woorden consolideren (verder inoefenen)

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'de boer'
- ✓ Prenten van de magisch woorden van de week (57 de mest, 58 de stal, 59 het hooi) + bundeltje van oude magische woorden (voor elk kind één)

GROEPERING:

Fases 1 en 2 gebeuren met de volledige klas. Fase 3 gebeurt in een hoek.

VERLOOP: 10 min

1. FASE 1: WOORDENSPEL 6 min

Maak op voorhand een bundeltje met magische woorden klaar: de helft van de magische woorden komen in het boek voor, de andere helft niet. Geef elke kleuter een magisch woord. (Of geef elk duo van kleuters een magisch woord.) Laat ze even (per twee) nadenken: komt het woord in het verhaal voor? Vervolgens mogen de kleuters die geloven dat hun foto niet in het verhaal voorkomen hun foto in het midden leggen. Je bespreekt die even. Daarop mogen de kleuters die geloven dat hun foto in het verhaal voorkomt hun foto in het midden leggen. Opnieuw bespreek je die even.
Vermijd controlevragen zoals 'Weet je nog wat dit magisch woord was? Het is een... ' Gebruik de magische woorden zeker zelf zodat de kleuters de gelegenheid hebben om de woorden op te frissen.

Magische woorden die letterlijk in het verhaal voorkomen:
1 dierenarts: komt op bezoek voor de zieke koe
6 stro: het stro in de stal moet ververst worden
7 schuilplaats (in de omschrijving van de stal)
10 winterslaap: de natuur doet een winterslaap
13 gereedschap (de boer heeft heel wat gereedschap nodig op de boerderij
20 stromen: de melk van de koe stroomt naar de koeltank
44 vers: de melk blijft lekker vers in de koeltank
46 gulzig: het kalfje drinkt gulzig melk
51 oogsten: de mais wordt geoogst
52 aarde: er wordt mest op de aarde gespoten
54 melken:
55 wei: overdag gaan de dieren naar de wei
57 de mest
58 de stal
59 het hooi

Andere magische woorden komen niet letterlijk voor, maar er is wel een duidelijke link: platteland, 19 smerig, 9 vacht, 2 tam, 3 volwassen, 11 voorraad (hooi), 34 motor (van de traktor).

2. FASE 2: FLAPJESSPEL OF RAADSELTJES 4 min

Met de magische woorden die in het boek voorkomen, kan je vervolgens het flapjesspel spelen.

In de hoek kan je de sprekende muur aanbieden.

EXTRA TIPS BINNEN HET THEMA

- **Boerderijbezoek**: de kleuters kunnen op die manier hun ervaringen verbinden met de boeken.
- **Hooi in de zandtafel:** Doe hooi in de zandtafel, en voeg er plastic boerderijdieren, een traktor, enz. aan toe
- **Bouwhoek:** de kleuters maken boerderijen en stallen voor de dieren (grote blokken of kleine)
- **Modder voor de varkens**: maak (samen met de kleuters) modder om varkens in te laten spelen.
- **Hooiverfborstels** maken en hiermee verven. Een alternatieve manier om te verven is door verf in een plastic handschoen te duwen, de handschoen dicht te knopen, een gaatje te prikken, en de kleuters verf te laten 'melken'.
- **Een melkkoe in de klas:** met een plastic handschoen kan je gemakkelijk een koeienuier nabootsen. Doe kleine gaatjes in de vingertoppen en hang de handschoen ondersteboven vast.
- Schrijfdans met de krullen van de schaap (touw) of met schuim (zoals de vacht van een schaap)